

კოლეკილი

ქართულ მწერლობაში

ტომი I

გამომცემლობა „ჯეოპრინტი“
თბილისი 2015

გიორგი ოზბეკიანი
(დაბად. 1818 წ.)

სიყვარულის სასმელი

კოლეკილი
ერთს მოჰმელობით.
აზრი რუსულიდან
თაკადი
გიორგი ოზბეკიანისა.

1870 წელსა. თფილისში. —

მომქმედნი პირნი.

ქეთევან ტვინთხელაძის ასული -----	45 წლისა
ლიზა შალვარაძის ასული დისწული ქეთევანისა --	20 წლისა
თავადი დავით ტყუპქალამანიძე -----	25 წლისა
თავადი გორჯასპირ მჭამელაძე -----	50 ----
ვახტანგ წინდაძე მეგობარი დავითისა -----	30 ----
მაქრიტა გამსდელი ქეთევანისა -----	70 ----
ივანე ბიჭი ქეთევანისა -----	45 ----

სცენა წარმოადგენს მდიდრათ მორთულს ოთახს, მარჯვნივ, მარცხნივ და შუაზედ კარებს, შუა კარების გვერდით არის ფანჯარა, რომლიდანაცა სჩანს სახლები. კუთხეში დგას სერვიზის შკაფი, ავან სცენასთან დგას ერთს მხარეს გძელი კუშეტკა, და მეორეს მხრივ ორი კრესლა და სტოლი, კედლებთან დგას რავდენიმე სკამები.

მოქმედობა წარმოებს
თფილისში 1870 წელსა. –

მოქმედობა პირველი.

გამოსვლა

|

გორჯასპირ¹

(ზის დაფიქრებული კუშეტკაზედ.) ღმერთი გაუწყრა ჩემს ცოდვას. არ იქნა ვერ დავითანხმე ქეთევან, ჩემს შერთვაზედ. მოგეცეთ სიცოცხლე რიგიანათ მომეყვანა ჩემი საქმე. ხუთი ათასი თუმანი აქვს თურმე ნაღდი ფული, ახლა მამულები, ახლა ნივთეულობა, ახლა ვენახები, სახლი ორ ორი, ახლა ჩემი მიემატებოდა იმისას. ჰი, და ვეჟო! მაშინ ვინლა მემჯობინებოდა მე?... თქვენმა მზემ არავინ. ისე მოვიდოდა და გარიგდებოდა ჩემი საქმე, როგორც ჯარა.... მაგრამ რასა იქ, მოვალეები მახრჩობენ, მამულის გასყიდვას მიპირებენ. პრიკაზიდან აღარ იძლევიან ფულებს... ჩვენს ბანკის საქმესაც აღარ მოელო ბოლო, ხან რას წარმოსთქვამენ და ხან რას. ძალათ მგლოვიარენი ჩვენი წვერიანი ყმანვილ-კაცობა... ეხლა დაიწყეს ყაყანი და ამბობენ: დაიცა რას ამბობენ?... ღმერთო შენ მომაგონე... ჰო! დოღღოპროჩნიო და მეორეც ამ გვარი სიტყვაა; ისიც პროჩნია დიხა პროჩნია.. ნამდვილათ კი არ ვიცი. ნეტავი ქართულათ მაინც ილაპარაკონ კაცმა გაიგოს და სთქვას რამე; თუარემ არა გვეყურებარა, არა გვესმისრა, და როგორც უნდათ ისე არიგებენ საქმეს. ნეტავი გა[ა]რიგონ მაინც არის, თუარემ იმასაც ვერ არიგებენ და ერთი მიბძანეთ თქვენი ჭირიმი, რა ასწავლეს ამოდენა ხანი ჩვენ სულის ფულებს, რომელიც დაგვიჭირეს ჩვენ ბანკის შესადგენათ; როდესაც იგი ჩვენს ხელში რომ ყოფილიყო, ან ვალეებში მივცემდით, ან მუშას და ან რაზედმე მოვიხმარებდით. ჩვენს ბანკის საქმეს ბოლო რომ მოღებოდა, მაშინაც შემეძლო მომეგვარებინა როგორმე ჩემი საქმე... შევიტანდი მამულებს, გამოვიტანდი ფულს და დაურიგებდი მოვალეებს და მით გავაჩუმებდი. მართლადაც მამულები რომ გამეყიდოს ვეჟო! მაშინ ხომ ყელები გამოგვეჭრა მეც და ჩემს შვილებსაც... არა, როგორმე უნდა დავათანხმო² ქეთევან ჩემს

შერთვაზედ. აგერ თითქმის წელიწადი სრულდება რაც ერთ-სა და იგივეს მეუბნება: პატარას ხანს მოიცადეო. როდემდინ უნდა მოვიცადო ვეჟო! მეკი ჩემი დამემართება და შემდეგ რალა ოხრობაში მინდა, ვნახოთ დღეს რალას მეტყვის. (დაჯდება და დაფიქრდება) .... ოჰ! ეს რა კარგი ფიქრი მომივიდა, ამ გზით უეჭველად აღვასრულებ ჩემს ნადილს... სადაც იქნება ვიშოვნი სიყვარულის წამალს, დავალევინებ, შემიყვარებს და დათანხმდება ჯვარის წერაზედ... აბა, მოგეცეთ სიცოცხლე მაშინ გორჯასპირ მჭამელაძეს ალარავინ არა სჯობდეს! რაკი იმის ფულები ხელში ჩამივარდება... დეე მაშინ მენვიოს მთელი უეზდი. წამ[ო]აქციე ბიჭო ძროხა, მოართვი თეთრათ გაცქვლე-ფილი გოჭი, ცივი ინდოური, შიშხინ-შიშხიანი ცვრიანი სუკის მწვადები, მოხადე ქვევრები კარგი და კარგი წითელი ღვინით სავსეები... უჰხ! აი დასწყევლოს ღმერთმა, საღერღნელი ამე-შალა. (ანკლატუნებს პირს და აფურთხებს) უჰხ! რა ნაირათ მომშივდა?... ფუ, ფუ! დალახვროს ღმერთმა... არა რაც უნდა დამიჯდეს, უეჭველად უნდა ვიშოვნო, სადაც უნდა იყოს სიყვარულის წამალი.

გამოსვლა

||

იგივე და ივანე. –

გორჯასპირ.

ივანე აქა ხარ?

ივანე.

აქ გახლავარ, რას მიბძანებთ?

გორჯასპირ.

ერთი რამ მინდა გითხრა და იმედი მაქვს არ გამცემ...
შენ შვილოსა რუსეთში ნამყოფი ხარ, ქვეყნები გინახამს, გა-
მოცდილიც იქნები, ხალხსაც იცნობ, ამას რაღა თქმა უნდა და
შენ არ დაგემალება, იშოვნი კიდევ.

ივანე.

მიბძანეთ ბატონო და თუ შემეძლება, დიდის სიამ-
ოვნებით ავასრულებ თქვენს ბძანებას.³

გორჯასპირ.

შენ შვილოსა, იცი რა გითხრა?.. არა, ვერ გეტყვი, გამ-
ცემ.

ივანე.

მცადეთ ბატონო, და დაგარწმუნებთ რომ მეც ვიცი
საიდუმლოს შენახვა. –

გორჯასპირ.

აი, შვილო რა გითხრა! შენ გამოცდილი კაცი ხარ, ნამყოფი ბევრს ალაგს, ხალხსაც იცნობ შენ შვილოსა, უნდა მიშოვ-
ნო... სიყვარულის წამალი... (გადგება განზედ) ჰა! რას იტყვი?

ივანე.

(პუბლიკისკენ) ღმერთმა ყური გამიჩინა... არა ბატონო,
თუმცა შემოძლიან შოვნა და ვიცი კიდევ ვინც აკეთებს, მაგრამ
ძნელია.

გორჯასპირ.

რა შვილოსა, რა ძნელი უნდა იყოს? თუ ეშმაკებისა

გეშინიან, როგორც ამოხეი უიმათოთ არ შეიძლებაო, ნამიყ-
ვანე და მე ვიცი, თუნდ მთელი ჯოჯოხეთი ტარტაროზით მო-
მეხვიოს ვერას დამაკლებენ. ვაი არა აქვს შენს გორჯასპირს,
ერთი შემოკვრით ძროხას თავს ვაგდებინებ... და თუ ფულზედ
მივარდა საქმე, იმაზედაც ნუ დამზოგამთ.

ივანე.

არა ბატონო ღონის საქმე არ გახლავთ. ბევრი ჯაფა
აქვს, ერთი დედაკაცი აკეთებს და ნაცადიც გახლავს, დალევთ
თუ არა, მაშინვე რალაც სიტკბ[ო]ებას იგრძნოფთ, და ვისთვი-
საც გინდათ იმასაც უნდა დაალევინოთ და მაშინ ნახამთ იმის
ძალას რა საჩქაროთ შეგიყვაროთ.

გორჯასპირ.

(სიხარულით) არა, მამა გიცხონდება, მაგას მართალს
მეუბნები?! მართლა იმისთან[ა] ძალა აქვს, როგორც ანბობ?
რა ელირება?

ივანე

ის დედაკაცი რომელიც აკეთებს ხოლმე, ყველას ხუთს
თუმანს ართმევს.

გორჯასპირ.

უჰხ! ხუთი თუმანი?!.. გაგიჟდი თუ?! რასამობ კაცო?!
ხუთს თუმნათ ხომ ისეც შემიყვარებს. –

ივანე

თქვენი ნებაა.. ნაკლებ არ აკეთებს (დააპირებს წასვლას.)

გორჯასპირ

მოიცადე ვეჟო, რას გარბიხარ? აქმოდი ახლოს, არა შვილო, ეგრე ბევრს ნუ ითხოვ, ხომ იცი კარგა ხანია ქალაქში ვარ. აჰა! ეს სამი თუმანი და თუ გასჭრის, მაშინ ჩემს კაცობაზედ მოაგდე. ერთი სიტყვით გაგაკეთებ, კაცსა. ნადი ნულარ იგვიანებ... ჩქარა იქნება მზათ?

ივანე.

სალამოზედ მოგართმევთ, მაგრამ სალამომდის არა მიირთოთრა, თორემ ძალა აღარ ექნება.

გორჯასპირ.

ოჰხ! რას ამოხ კაცო! სალ[ა]მომდის, ხომ მოკვდი შიმშილით! –

ივანე

სულ ოთხი საათი აღარ დარჩენილა სალამომდის; მოითმინეთ როგორმე. (გავა.)

გორჯასპირ.

რა გაენყობა უნდა მოვითმინო.

გამოსვლა

III

იგივე და ქეთევან.

ქეთევან.

(შემოდის მარჯვენას კარიდან.) კნიაზ გორჯასპირს

ვახლავარ, როგორა ბძანდებით, მობძანდით, დაბძანდით. –

გორჯასპირ.

(დაფლდება.) რა საკითხავი გახლავართ, ბატონო.

ქეთევან.

მითომ რატომაო?

გამოსვლა
IV

იგინივე და ლიზა.

(შემოდის მარცხენას კარიდან და მიდის გაჩქარებული შუა კარისაკენ) ივანე! ივანე! ივანე!

ქეთევან.

რა ანბავი გაქვს? აქ არავინ გგონია თუ რა არი? რათ გინდა ივანე?.. ეგ რა წიგნი გიჭირამს, (წაართმევს)..

ლიზა.

არაფერი, ისე წიგნია, რამანი.

ქეთევან.

რამდენჯერ მითქვამ მე შენთვის რამანის წიგნებს ნუ კითხულობ მეტეჟი, გარყვნილობის მეტს ვერას გამოიტან რამანის წიგნებიდან. და შენ ვერა გაგაგონე ჩემი სიტყვა. –

გორჯასპირ.

ბატონო ლიზავ! მერწმუნეთ საშინელი გარყვნილი კაცი გახლავს რამან, აი! დაექცეს იმას ოჯახი! სულის ფულები სულ იმან არ მომიგო ასონასში. საშინელი ცრუ, მატყუარა, თვალთმაქცი, ერთი სიტყვით გარყვნილი და გაქსუებული კაცი გახლავს რამან. და იმ გვარი კაცი, რას დასწერს გარყვნილობის მეტს, მეც გირჩევთ ბატონო ლიზავ არ წაიკითხოთ იმის წიგნები. (ივანე შემოდის.)

ქეთევან.

(ლიზას) წადი ეხლავ შენს ოთახში და არ გამოხვიდე იქიდან! თუარემ არ ვიცი რას გიზამ! (ლიზა გავა.) ივანე! აჰა! ეს წიგნი ცეცხლში დანვი. –

ივანე.

ბატონი ბძანდები (გავა.)

ქეთევან.

ეხლანდელს ქალებს ნება მიეცი თავისუფლობისა და მგონია რა არ მოახდინონ. –

გორჯასპირ.

მართალი ბძანება გახლავს, თქვენმა მზემ, ძალიან თავისუფლათ იქცევიან ეხლანდელი ქალები. რა დროც უნდა იყოს, ვისთანაც არა მგონია, აუღლიათ თავები, ცალი ხელით წამოუწევიათ კაბები მუხლამდე და მეორე ხელი გაუყრიათ მკლავში და დაძუგძუგებენ, სადაც არა მგონია.. მაგრამ ესეც კიუნდა მოგახსენოთ ქეთევან. ძველებულად⁴ გაზრდილნი ქალები, თუმცა აღრძალვით⁵ იქცევიან, მაგრამ ცოტა უჯ[ი]ათები არიან. (იციინის.)

ქეთევან.

გვესმის, გვესმის, ვიზედაც ბძანებთ.. უნდა მოგახსენოთ რომ, მე უფ[ი]ათი არ გახლავართ. რაც არ შეიძლება აღსრულდეს ჩქარა, იქ მოთმინება უნდა ვიქონიოთ და უცადოთ დროს. საქმე რომელიცა მაქვს მე, ჯერეთ თხოულობს რავდენსამე ხანს და როცა შევასრულებ, მაშინ მე თვითონ შეგატყობინებთ და დაგინიშნავთ დღეს ჩვენის შეუღლებისას. –

გორჯასპირ.

ერიჰა! მანამ პეტრე მოვიდა, პავლეს ტყავი გააძრეს, (ქეთევანს) მანამ ის დრო მოვა მე ოჯახი დამელუპება უპატრონოთ ესე იგი უდედაკაცოთ, თვითონ მოგეხსენებათ სახლი უქალოთ გროშათ არა ღირს. ერთის სიტყვით გამითავეთ და მითხარით არ მინდებართქო, და მომარჩინე მეც ავდენს ტანჯვას. –

ქეთევან.

მე მაგას, არა ოდეს არ გეტყვით, ბევრი მოგიტმენია ცოტაც მოითმინეთ... ეხლაკი უკაცრავოთ ვიყოთ, სხვაგან საქმე მაქვს, მინდა გიახლოთ.. მშვიდობით ბძანდებოდეთ.. ნახვამდე⁶... ისე კნიაზო ცოტაც მოითმინე. (გავა)

გორჯასპირ.

(გა[ა]დევნებს თვალს.) ვაჰ მე! ერთი დროით ჩამივარდება შენი ფულები, მე ვიცი! თუ არა რას იზამ? ნათქვამია: თუ დედაკაცმა გაიწიაო ცხრა უღელი კანბეჩიცი ვერ დაიმაგრებსო. სთქვა და გაათავა. ამ ცოტას ხანში ჩემი მამულები ტორლით გამესყიდება და შემდეგ რაღა ოხრობამილა მინდებარ.. არა, მე ისევე სიყვარულის წამალს უნდა მივმართო.. როდემდის უნდა

ველოდო. (გავა.)

გამოსვლა V

ქეთევან და მაქრიტა.

მაქრიტა.

(შემოდინ მარჯვენას კარიდან.) დიახ! ბატონო რაღა თქმა მინდა, პირველი ხომ არ არის თქვენი ნაბძანება და ჩემგან ლიზას ყურის გდება.

ქეთევან.

მე დღეს შინ არ ვიქნები სადილათ, ვინც მოვიდეს, დაითხოვეთ, ნუ მიიღებთ, ლიზაზედ თვალი დაიჭირე, ფანჯარასთან მისვლის ნებას ნუ მისცემ, ყმანვილია, არავინ გადარიოს, დიდი გაფთხილება უნდა ეხლა მაგას და რაღა თქმა გინდა, შენცა ყოფილხარ ყმანვილი და იცი ყოველიფერი.

მაქრიტა.

მაგაზედ ხათრიჯამი იყავით, მე ვიცი ყოველიფერი (გავა).

ქეთევან.

რავდენჯერ მითქვამს ლიზას აპეკუნისათვის ჩემი დისნული ლიზა გავათხოვოთ მეთქი, კარგი მზითვით, ჩამოვართოთ ხელწერილი, სრული კმაყოფილობისა და დანარჩენი ქონება ჩვენ გავიყოთ მეთქი. მაგრამ, არ იქნა ვერ დავათანხმე ის შეჩვენებული. ესე რომ მომეხერხებინა, ძალიან კარგათ მომივიდოდა საქმე, მაგრამ რასა იქ. ოთხის წლისა იყო

ლიზა, მშობლები რომ დაეხოცნენ, ათის წლისა ინსტიტუტში შევეგზანე, მას აქეთ იქ იყო და ეს ერთი წელიწადია რაც გამოვიყვანე იქიდან და განგებ არ სად გამყავს, რომ არ გაიგოს რომ მთელი საცხოვრებელი იმისია და არა ჩემი. დღეს უკანასკნელად მივდივარ აპეკუნთან და თუ დღესაც უარი მითხრა, მაშინ თქვენს მტერს რაც საქმე მე მომივა ისევ გასათხოვარი დავრჩები. ისეც ორმოცდახუთში ვდგევარ, ვილა შემირთამს უმზითვოთ, და თუ დათანხმდა, მაშინ გორჯასპირზედ უკეთესებსაც ვიშოვნი. გორჯასპირს მე კი არ უნდივარ ჩემი ფულები უნდა, რომელიც არა მაქვს. ოღონდ ფულები ჰქონდეს ქალს მზითვათ, თორემ ბევრს აებმება თვალები. საშინელი ძალა აქვს ფულებს, წლოვანობასაც სიგონჯესაც და ყოველ ნაკლულოვნებას უკარგამს ქალს, როგორღაცა არის ნათქვამი.

თუნდა ვიყო უზდელი
მახინჯი და სულელი
ფულო შენის ძალითა
პატივისა მცემს ყოველი
მომიძღვ[ნი]ან ქებასა,
თავსაც მიძიმედ დამიკვრენ
ჩემსა უზდელობასა,
ხუმრობაში შერიცხვენ.

უნდა ვეცადო იქნება როგორმე დავათანხმო. (გავა.)

გამოსვლა

VI

ლიზა და მაქრიტა.

ლიზა.

(გაჯავრებით) ამაზედ მეტი მოთმენა აღარ შემიძლიან. დედიდა ჩემი მომატებულს ნებას აძლევს თავის თავს. არ მესმის რა განძრახვა აქვს, რომე ესე მეპყრება. აგერ ერთი წელიწადი სრულდება რაც ინსტიტუტი დავასრულე და შინიდან

კარში არ გაუყვანივარ. ნებას არ მაძლევს ფანჯარასთან მისვლისას, არავინ დაგინახოსო, ჩემს ხელში წიგნი რომ დაინახოს ცეცხლს მოიკიდებს, წამართმევს და დაანვევინებს, მაშ რით გავატარო დრო.

მაქრიტა.

აი, შვილო რა გითხრა ცუდი წიგნების წაკითხვა, ცუდს ზნეობას ასწავლის კაცს, ხასიათებს წაუხდენს და იმიტომ ნებას არ გაძლევს. მოითმინე პატარას ხანს გათხოვდები, შეირთამ ქმარს და მაშინ იქეიფე რავდენიც გინდა. –

ლიზა.

ტუსალობა, ინსტიტუტში კი არ მეყოფოდა, რომ აქაც ტუსაღსავითა ვყევარ? ტუსაღს ნება აქვს გამოვიდეს ეზოში და თავის ფიქრი, თავის ამხანაგს ტუსაღს განუზიაროს და მე ამასაც მოკლებული ვარ, მერე, ვინ მართმევს ამ ნებას? ისევ ჩემგვარი ადამიანი, რომელიც არის იგი ის, რაც მე. მონათ მე არ დავბადებულვარ და არცარავინ სხვა, და რა ნება აქვს კაცს დაიმონაოს თავის მაგვარი კაცი. ძრიელმა უნდა მისცეს შემწეობა უღონოს და არა უკანასკნელი წაართოს. კმარა! აღივსო ჭურჭელი მოთმინებისა და ლამის გადმოდენას. (დაჯდება და დაფიქრდება.)

მაქრიტა.

გული დაიმშვიდე გენაცვალე.. წელანაც გითხარი შეირთამ ქმარსა მეტქი და მაშინ იქეიფე რავდენიც შენს სულს უნდოდეს. მე ჩემს ოთახში ვიქნები თუ საჭირო ვიყო, დამიძახე. (გავა.)

ლიზა.

არა, მე უნდა შეეჭველად მოვშორდე დედიდაჩემს.

გავყვები დავითს და დღესვე აღვასრულებ ეკლესი[ი]ს წეს; ჩვენ გვიყვარს ერთმანეთი და სადაც ნამდვილი სიყვარულია, იქ არის ნამდვილი ბედნიერება. (კულისების უკან უკვრენ არიას: из Любовнаю напитка) ოხ! ეს დათიკო უკრავს უთუოთ. Да! это он... противны მე იმაზედ გაჯავრებული ვარ: Обещался бывать, между тем не бывает. ნეტავი იმასაც ისე უყვარვარ, როგორც მე? არა, არ დავიჯერებ, რომ, იმასაც არ უყვარდე ძალიან. – იმის თვალეზი, ქცევა, მიმოხვრა, სახის მეტყველობა, ყოველი ყოველი мне говорят რომ ძალიან უყვარვარ. Да! Мы любим друг друга, а без любви, на свете нельзя жить. კაცს უნდა უყვარდეს რამე თავის სიცოცხლეში. что значит жизнь без любви, ეგ ორივე ერთია тело без души... რა მშვენივრათ უკრავს... გავგზა-ნი ივანეს და ვათხოვნიებ ნოტებს. ივანე! ივანე!

გამოსვლა VII

იგივე და ივანე.

ლიზა.

ივანე! წელანდელი წიგნი წაიღე დავით ტყუპქალამან-იძესთან და მოახსენე ჩემადივრათ: ქეთევან შინ არა ბძანდე-ბათქო...

ივანე.

მესმის, ესე იგი ის აქ მობძანდეს, (დააპირებს წასვლას.)

ლიზა.

დაიცადე.. და სთხოვე ლიუბოვნის ნაპიტკის ნოტები. ხომ გესმის ლიუბოვნი ნაპიტოკი რაც არის?

ივანე.

მაშ რას ვაკეთებდი ივდენი ხანს რუსეთში რომ ეგეც არ მესმოდეს, если перевести по нашему: სიყვარულის სასმელი იქნება, (ნავა შკაფისკენ და გამოიღებს ბადიას.)

ლიზა.

ჰო! გცოდნია... რათ გინდა ბადია?

ივანე.

მაშ მუჭით ხომ არ მოგიტან სიყვარულის სასმელს.

ლიზა.

საჭირო არ არის, ნადი.. (გავა.)

ივანე.

(უყურებს გაოცებული.) მოდი და ახლა მიხვდი რით მოუტანო. მუჭით არ შეიძლება, პირში ვერ ჩავიგუბებ. ჭურჭელი ამაზედ მეტი არ არის, მაშ რილათი მოუტანო. მე, მაინც ბადიას ნავიღებ, იქნება იმათ ჭურჭელი არა ჰქონდეთ, მეორეთ წასვლა აღარ დამჭირდება, ამასთან, გორჯასპირსაც შეუნახამ. ლიზა რალაცას აპირებს და ვნახოთ რა გამოვა აქედან. (გავა.)

გამოსვლა

VIII

მაქრიტა.

(შემოვა და დაჯდება კუთხეში.) არ მესმის რატომ აქნობამდე არა თხოვდება ქეთევან. აი! კნიაზი გორჯასპირ

მჭამელაძე, რა კარგი დარბაისელი თავადის შვილია, ამობენ დიდი მამულები აქვს და ძალიან კარგი ოჯახი თურმე.. თუმცა ქვრივია და სამი შვილიცა ჰყავს, მაგრამ რა უშავს, ქეთევანიც ყმანვილი აღარ არის.

გამოსვლა IX

იგივე და ივანე.

ივანე.

მივედი და მოვახსენე: პატარა ქალბატონმა სიყვარულის წამალი გთხოვათ მეთქი. გაიცინა და მითხრა: მე თვითონ მოვართმევო, დავბრუნდი ბუფეტზედ და ვნახე: მშვენიერი ზაკუსკა დგას სტოლზედ, ერთი დიდი ბოთლი ვიშნოვკაც ვიფიქრე, ცარიელი ბადიის წაღებას, მოდი პატარას გადავიღებ მეთქი, ავსნიე და მივანახევრე. (სვამს.)

მაქრიტა.

ეგ რა გიჭირამ ხელში?

ივანე.

აი! გაგინყრეს ღმერთი, ვისაც ვერიდებოდი აქ არ დამიხვდა. (მაღამს ზურგს უკან.) არა ფერი.

მაქრიტა.

როგორ თუ არა ფერი? აბა ხელები დამანახვე?

ივანე.

რა თავში იხლი ჩემს ხელებს?

მაქრიტა.

ხელები დამანახვე, ხელები!

ივანე.

(ასწევს ცარიელს ხელს მაღლა.) აჰა! არ შეგრცხვა რომ არა მაქვსრა!

მაქრიტა.

მეორე ხელი მაჩვენე! რათ გამოგიღია ბადია? გინდა გატეხო? მოიტანე აქ ეხლავე!

ივანე.

ვერ მოგართვი, მე გამოვიღე, მევე შევსდგამ.

მაქრიტა.

მოიტანე აქა მეთქი (წაართმევს.) ეს რა არის?

ივანე.

რაში გეკითხება რაც არის?

მაქრიტა.

(ხმა მაღლივ) სთქვი, თორემ გადავღვრი!

ივანე.

ნუ ჰყვირი.. გეტყვი.. ეგ არის სიყვარულის სასმელი..

მაქრიტა.

რაო! რაო! რაო!... როგორთუ სიყვარულის სასმელი?!
მემრე ვინ მოგცა?

ივანე.

ახლა სლედსტვიე გამართე, ვინც მომცა, მომცა, შენ
რაში გეკითხება?

მაქრიტა.

არ ამბობ ვინც მოქცა გან[ა]? (და[ა]პირებს გადაღვრას.)

ივანე.

დაიცა, დაიცა გეტყვი.

მაქრიტა.

სთქვი, ჩქარა!

ივანე.

ლიზამ გამგზავნა ჩვენს მეზობელს დავით ტყუპქალა-
მანიძესთან, ყმანვილი კაცი რომ არის, და მიბძანა, წადი სი-
ყვარულის წამალი მომიტანეო, მეც წავედი და მოუტანე და
დამაბარა: სულ ნუ დაღვესო ერთათაო გახეთქამსო.

მაქრიტა.

ააა! ეხლაკი მესმის, ერთი ერთმანეთი უნდა შეიყვარონ.
მაშ მე სადღა ვარ? თავის დღეშიაც ნებას არ მივცემ! მე ქეთევ-
ანს ვერ უღალატებ. მე დავლევ და იმათკი ნებას არმივცემ,

რომ ერთმანეთი შეიყვარონ. (სვამს.)

ივანე.

განა ამისთვის მოვიტანე?

მაქრიტა.

ოხ! რა ცხარეა! იმათ ნებას არ მივცემ არა. გესმის?
(სვამს.)

ივანე.

ნუ სვამ მაქრიტავ. მოგკლამს, გაგხეთქამს!

მაქრიტა.

დეე მე გამხეთქოს, მომკლას. იმათ კი ნებას არ მივცემ.
(სვამს.) ოხ! რა ცხარეა... ამაში არაყი უნდა ერიოს.

ივანე.

მე უფრო შევატყობ, აბა, მომეცი!

მაქრიტა.

(ხელს არ აშორებს ბადიას.) კარგია გეყოფა. რა შენი
საქმეა (სვამს.) ამაში ბალახებიც უნდა ერიოს.

ივანე.

(ჩახედამს ბადიაში.) აი! გაგისქდეს მუცელი, მიანახ-
ევრა. განა ამისთვის მოვიტანე? მაჩვენე მე უფრო შევატყოფ.
(მაქრიტა თავის ხელით ასმევს.)

მაქრიტა.

გეყოფა, შენ ნუ სვამ..

ივანე.

ჰო! უნდა ერიოს ბალახები.

მაქრიტა.

(სვამს.) ოხ! საშინელი ცხარია (დაბარბაცდება.) ოხ!..
თავში ამივარდა. (სვამს.)

ივანე.

ნუ ღვრი, და ნულარ სვამ, მოგკლამს და გაგხეთქამს.

მაქრიტა.

დეე მე გამხეთქოს, მე მომ.. მომკლას, შენ რა, მე რომ..
გამ.. გამხეთქოს? (დაბარბაცდება.) მაშ შენ გინდა... რომ ღიზა
გახეთქოს?. წამალმა მაშ, მაშ... მე სადღა ვარ.. (სვამს და ბარ-
ბაცებს.)

ივანე.

ნუ ღვრი, მე შეგინახამ, მერმე დალიე (გამოართმევს
და სვამს.)

მაქრიტა.

გადა... ღვარე, შენ ნუ დალევი... არ გა.. გატეხო.

ივანე.

სულ გადავღვარე, ცვარიც აღარ არის.

მაქრიტა.

(ბარბაცებს.) ქალბატონს მოვახსენებ... რომ შენ წამალს უზიღამ ლი... ლიზას. გაგაგდებინებ... მე ვერ მომატყუებ... მე გამოცდილი ვარ, სამი ქმა... რი დამიმარხამს... ნუ მიხვალ ფანჯარასთან. (დაბარბაცდება.) გესმის სამი დამიმარხამს..

ივანე.

სამი კანონიერი გეყოლებოდა და ორიც ისე. აქ დაბძანდი, არ წაიქცე. (დასვამს კუთხეში.)

მაქრიტა.

ოხ! თავი, თავი, რა ცხარე ყოფილა... შენ არ დალიო, დეე მე შემეყვაროს... (იციინის და მღერის.)

საყვარელმა არია,
(ბაიათის ხმაზედ) გრძნობა ჩემი არია;
მან მიმიღო გონება,
დღე შემექნა მწარია.

ივანე.

საყვარელმა კი არ არია შენი გრძნობა, ვიშნოვკამ არია.

მაქრიტა.

სატრფო ჩემი სად არი?
ვისა ვკითხო სად არი!
მან დამაგდო მტირალი
გამიფრინდა სად არი...

ივანე.

აკი მოგახსენეთ ქრემების გარდა სხვებიც ეყოლება მეთქი.

მაქრიტა.

ნუ მიხვალ ფანჯარასთან.. ქეთევანს მო... მოვახ.. სენ-
ებ გადაღვარე... ლიზამ არ და... დალიიოს.. გაგაგდებინებ...
დეე მე შემეყვაროს. – (სთვლემამს.)

ივანე.

ვნახოთ, ვინ ვის გააგდებინებს.

მაქრიტა.

ნუ მიხვალ ფან... ფანჯარასთან, მე გამოცდილი ვარ...
დეე მე შემეყვაროს, მე გამხეთქოს. შენ ხვა... ხვალ... ხვა..
(დაეძინება.)

ივანე.

ლამე მშვიდობისა. რაც ნახო სიზმარში მეც მიანბე.
ხვალ და იქნება დღესაც აქედან, ამ გვართ (გაიქნევს მუჯლუ-
გუნს და აიქნევს პანჩურს) მიბ[ძ]ანდით. ჰაიდა!.. რა დაინიუა
ფანჯარა, ერთი ვნახო რა არის იქ! ოხ! კნიაზ დავით მობძან-
დება. (შედგამს ბადიას.)

გამოსვლა

X

იგინივე და დავით.

ივანე.

მობძანდით, ეხლავ მოვახსენებ. (გადის მარცხნივ.)

დავით.

ძლივს არ მომეცა კიდევ შემთხვევა ლიზას ნახვისა? იმის დედიდის მიზეზით აქ ვერავის გაუვლია. ამას წინად თფილისის წრეში შევხვდი, სადაც დაუწყე ლაპარაკი, განგებ ყოველს საგანზედ, მინდოდა შემეტყო, რა განსჯა ექნებოდა. და სწორეთ უნდა ვსთქვა, რომ მას ჰქონია ნათელი აზრი, წმინდა წარმართულება, და კეთილი ნადილი, ყოველს ფერში და ესე ღირსებანი ძალიან ამაღლებს კაცს. თანახმა რომ შეიქნეს დღესვე შევირთამდი და დარწმუნებულიც ვარ, რომ მე ბედნიერიც ვიქმნებოდი ჩემს სიცოცხლეში.

გამოსვლა

XI

იგინივე ლიზა და ივანე.

ლიზა.

Здравствуй Давидь! ძლივს არ მოხველი კიდევ ძვირო სანახაო.

დავით.

(ჰკოცნის ხელზედ.) დედი[დ]ათქვენის მიზეზით აქ ვერ ვის გაუვლია.

ივანე.

ჯან! (ლიზა და დავით გამორდებიან.) არა ფერი მერწ-

მუნეთ მე ვიცი საიდუმლოს შენახვა.

ლიზა.

გადი გარეთ. სადაც შენი ალაგი არ არის, იქ არ უნდა იყო.

ივანე.

Виноват (გავა.)

დავით.

მე გუშინ ვიყავ თფილისის წრეში, სადაც არის ხუდოჟესტვენის გამოფენა, ვფიქრობდი მენახე იქ, მაგრამ ჩემდა საუბედუროთ, ვერა გპოვე.

ლიზა.

დაბძანდით, როგორთუ თფილისის წრეში იყავ? განათუ თქვენ წრის გარეთა ხართ დარჩენილი? ანუ ხუდოჟესტვენის გამოფენა რას ნიშნავს?

დავით.

ნუ თუ არ გესმით თფილისის წრე რა არის?! ანუ ხუდოჟესტვენის გამოფენა.. თქვენ უთუოთ ქართულ გაზეთს დროებას არა კითხულობთ. თვარემ, ამ გვარ სიტყვებს ხშირათ ნახამთ იქ. ჩვენ ლიტერატორები ქართულის ენისა, ხშირათ ვხმარობთ ამ გვარ სიტყვებს. ერთის სიტყვით, იმ ენით ვლაპარაკობთ და ვწერთ, რომლითაც ყველანი ჩვენნი მოძმენი ლიტერატორები ლაპარაკობენ... თფილისის წრე, значит: Тифлисский Кружок, ხუდოჟესტვენის გამოფენა, Художественная выставка.. ამ გვარი სიტყვა ბევრი გვაქს მაგალითათ: Страхование o[ნ] шество. უზრუნველ მყოფი საზოგადოება და სხვანი. მხო-

ლო თქვენ არ გესმით, რადგანაც слух ваш еще не привык და როდესაც დაეჩვევით მაშინ გაგიადვილდებათ.

ლიზა.

კარგარამ ამიხსენ, თორემ ვინ გაიგებდა. რა გენაღვლებათ თქვენ ლიტერატორებმა, ილაპარაკოთ და სწეროთ ისე, რომ ყველას ესმოდეს და არა მარტო თქვენ მოძმე ლიტერატორებს.. Да оставим их в покое. რა გაოცებული მიყურებთ... თქვენს თვალებში რაღაცა საიდუმლოს ვკითხულობ... თუმცა კი, მივხვდი და მგონია უნდა მითხრა....

დავით.

მიყვარხარ! ეგ მართალია (ჰკოცნის ხელებზედ.)

ლიზა.

მე მაგას ვგრძნობდი, (ჰკოცნის.)

მაქრიტა.

(ბურანში) ქალბატონს მოვახსენებ, მე ნებას არ მოგცემთ... გადაღვარე... (ხვრინამს.)

დავით.

ოხ! რა უბედურებაა, ერთი მინუტი შემხვდა სიტკბობისა და იმასაც მიმწარებენ.

ლიზა.

რას ბოდავს?!

მაქრიტა.

შენ ნუ დალევ... გადაღვარე... მე უნდა შემიყვაროს დეე
მე გამხეთქოს...

ლიზა.

დავით! რას ბოდავს, გესმის? ან ეს რას ნიშნავს.

დავით.

ბურანშია.

ლიზა.

ივანე, ივანე!

გამოსვლა
XII

ივინივე და ივანე.

ივანე.

(შემოვა.) რას მიბძანებთ?

ლიზა.

ამას რა დამართვია?

ივანე.

ამას? არაფერი, მთვრალია.

ლიზა.

როგორთუ მთვრალია?

დავით.

სად დათვრა? –

ივანე.

წელან ამათ გამოგზანეს, თქვენთან და მიბძანეს: წადი სიყვარულის სასმელი სთხოვეო და ეს, კარებს უკან მდგარიყო და ყური ეგდო, რადგანაც ქეთევანმა უბძანა, რომ ყოველი სიტყვა ლიზასი უნდა შექმნა ცოცხალი. წასულიყო და ესე გი-ახლათ, როგორცა ხედამთ. –

ლიზა.

ეგეც შემოიღო დედიდაჩემმა, რომ ყურის მგდებლებს მიყენებს? ავდენს ტანჯვას ესეც მოუმატა? რომ ყოველი სიტყვა ჩემი უნდა იცოდეს? არა, დავით! ამაზედ მეტი მოთმინება აღარ შემიძლიან. (ტირილით.) გამაშორე ამ სახლს... წამიყვანე აქედან... მეტი აღარ შემიძლიან. (დაქეყუდება მხარზედ და სახეს გულზედ დაადებს.)

დავით.

სად წაგიყვანო? რას იტყვის ქვეყანა.

ლიზა.

რაც უნდა სთქვან.. ჩემთვის ორივე ერთია... წავიდეთ დღესვე ჯვარი დავინწროთ და მგონია ქვეყანამ აღარა სთქვას-რა.

დავით.

მართლა მეუბნები! (ჰკოცნის ხელებზედ.) ჩემო ბედნიერებავ!... ჩემო სიცოცხლევ! ჩემო იმედო! ჩემო.. ჩემო, ჩემო!

ლიზა.

კმარა, მემრეც გექნება დრო მაგისა. მოემზადე ეხლავ გამოვალ. (გავა.)

დავით.

მაშ მე ცოტა რამ განკარგულებას მოვახდენ. ივანე! აჰა! ეს ბარათი მიეცი ჩემს ბიჭს, ნაილოს ჩემს მეგობარს წინდაძესთან ნათლულში და რაცა სწერია ყოველივე აღასრულოს... ფაიჯონით წავიდეს.. გესმის?!

ივანე.

დიახ, მეტს ხომ არას მიბძანებთ?

დავით.

ჰო! ბუფეტში ზაკუსკა არის მომზადებული, წამოიღეთ თან და ვიშნოვკაც მოიტანე არ დაგავიწყდეს. –

ივანე.

ეგ სულ არ დამავიწყდება. (გავა.)

დავით.

დღეს მექმნება ბედნიერება ვსთქვა: ლიზა ჩემი საკუთრებაა მეთქი. სახტათ არ დარჩება ქეთევან, როდესაც გაიგებს, რომ ლიზა გათხოვდა და ჩემი ცოლი შეიქნა და იმის ერთგული გამდელი დათვრა.

გამოსვლა
XIII

იგინივე და ლიზა.

ლიზა.

ვიზედ ლაპარაკობდი?

დავით.

მაგის პასუხათ გეტყვი ჩვენი პოეტის სიტყვებს.

„ჰე ჩემო ღმერთავ!“

„ან შენ მოგმართავ!“

„მისმინო შორით ესე სიტყვანი!“

„ყოველს ჩემს ფიქრთა“

„ჩემს საუბართა!“

„იდუმალთ ოხვრათ ხარ შენ საგანი.“

„თუ – არა შენზედ,“

„ვუბნობდე სხვაზედ“,

„ბრალი არს ენა, და მის როტვანი“.

შენზედ ვლაპარაკობდი ჩემო სიცოცხლე, შენზედ.
(ჰკოცნის.)

ლიზა.

აი! ჩემი დოკუმენტებიც.....

გამოსვლა
XIV

იგინივე და ივანე.

ივანე.

(შემოაქვს ფადნოსით ზაკუსკა.) ნეტავიკი არა შეატყოსრა. ვერ მოვითმინე, გზაზედ ორჯერ მოვიყუდე. (დასდგამს რგვალ სტოლზედ.)

ლიზა.

დღეს, სწორეთ ოც და ერთისა შევსრულდი.

დავით.

იმიტომაც დავლევ შენს სადღეგრძელოს. მოდი დაჯექ, ცოტა დასაუზმდი, თორემ მანამ ჩავალთ, და ამოვალთ კარგა ხანი გავა და მოგშვია. აი! კარგი ინდოური, ბიფშტეკსი კარგათ არის გაკეთებული.

ლიზა.

თუმცა მადა არა მაქვს, მაგრამ მაინც მოგეამხანაკდები. რადგანაც ეს ჭამა იქნება ჩვენი ერთა[დ] ჭამა.–

დავით.

აი! ცოტა ვიშნოვკაც დალიე... Для подкрепленіи сыль не обходимо даже.

ლიზა.

არა, ეგ არ შემიძლიან.

დავით.

(უყურებს ხან ბოთლს ხან ივანეს.)

ივანე.

(ტორტმანებს.) რა... რა... რა მოგახსენოთ. იქნება გატეხილი გახლამს ბოთლი და გასდენია. (გამოართმევს ბოთლს.) არა.. მთელია.. ჰო! ოჰ! მივხვდი.. (ანიშნებს მაქრიტაზედ.) უთუოთ იმან დალივა.

დავით.

როგორ? საიდან?

ივანე.

წელან მოგახსენეთ, რომ პატარა ქალბატონმა გამამგზავნა თქვენთან სიყვარულის სასმელისათვის, ეს კარებს უკან მდგარიყო, წამოსულა დაუღეგია ბუფეტშივე და ასე გიახლათ. უთუოთ ვიშნოვკა, სიყვარულის წამლად მიუღია და დაუღეგია, რა არის ამათ არ დალიონო.

დავით.

ცოტა მომატებული მოსვლია.

ლიზა.

იმიტომაც ასე დაკრუნჩხა.

ივანე.

(პუბლიკისკ[ე]ნ.) მე მშრალათ გამოველ წყლიდან და იმას ჯანი გავარდეს. –

ლიზა.

მე მზათა ვარ, წავიდეთ.

დავით.

ეხლავე. ივანე! აჰა! შენ ერთი თუმანი, ჩვენი სადღე-გრძელო დალივე და ქეთევანს კი არა უთხარა, მანამდის არ მოვიდოდეთ, გაიგე?

ივანე.

ღიას! მერწმუნეთ მე საიდუმლოს შენახვა ვიცი, წელ-ან კნიაზ გორჯასპირმა მიბძანა: სიყვარულის წამალი უნდა მიშოვნოვო და არავისკი არ უთხრაო. მეც არავის ვეუბნები რადგან საიდუმლოა.

დავით.

(სიცილით) ჰო! არავის უთხრა. (გავლენ.)

ივანე.

(უყურებს გოცებით კარებს, გაუშტვენ[ს].) წაიყვანეს! გაფრინდნენ გვრიტები! ჰე სიყვარულო რა ტკბილი რამ ხარ; მაგრამ ამის სიტკბოებაც იმაზედ ნაკლები არ არის (დასცლის ბოთლს.) ეს შენ ხელში დაიჭირე უფრო კარგი შეხედულობა გექნება..... ეხლა სტოლი ავალაგო. ვაი! ვაი! ვაი! გორჯასპირ სადაც არის მოვა და იმას აღარ დაუგდე ვიშნოვკა, წავიდე ვიყიდო. და იმას მივართმევ სიყვარულის წამლად. (გაიქცევა და კარებში შეეფახება გორჯასპირს ორივე გადიქცევთან.)

გამოსვლა

XV

იგინივე და გორჯასპირ.

გორჯასპირ.

ოხ! რა ღმერთი გაგწერომა? გაგიჟდი თუ? შიგნეულობა ჩამანგრეე. სად გარბოდი ეგრე მხეცურათ? ვსთქვათ მე კიდეც მშოიდა და მოვეჩქარებოდი და შენ?

ივანე.

მე.. ბატონო საუზმე მოგიმზადეთ და წამლისათვის მივდიოდი რომ ჩქარა მომეტანა, მომიტევეთ.... ეხლავ გიახლებით... არა მიირთოთრა კი მანამ არ გიახლო. (გავა.)

გორჯასპირ.

საუზ.. მეე!.. უხ! ეს რა კარგათ მოუმზადებია. არა სჭამოვო... მოდიდა მოითმინე... რომ ვსჭამო და აღარ გასჭრას? მაშინ?... არა, არა ვსჭამ... (დაჯდება და ნელნელა ჭამას დაუნწყებს.)

ივანე.

აკი მოგახსენეთ არა მიირთოთრა მეთქი. (ერთს ბოთლს დასდგამს და მეორეს კუთხეში შა[ი]ნახამს.)

გორჯასპირ.

მემრე ვინა სჭამს? ამასაც ჭამას უძახი? ერთი ლუკმა ჩავიდე პირში.

ივანე.

ჯერ ეს ერთი სტაქანი მიირთვით!

გორჯასპირ.

უჰ! ეს რა კარგი ყოფილა. აბა ერთიც დამისხი. (დალევს და სჭამს ხარბათ.) მართლაც კარგი რამ არის, მაგრამ მგონი არაყი უნდა ერიოს.

ივანე.

არც თუ უიმისოთ იქნება, (დაუსხამს.)

გორჯასპირ.

იი! ძალიან კარგია, ბარაქალა ბიჭო! ეს ინდოურიც ლაზათიანათ არის მოხარშული. ხორცს, ქება აღარ უნდა. ვეყო და! რა იცოდი, რომ მე ამ გვარი საჭმელები მიყვარს. (დალევს.) ეი! და, სულ მე ვსვამ, ერთი შენც დალიე და!

ივანე.

მე რომ დავლიო და შემეყვაროთ, მემრე?

გორჯასპირ.

ეგ-კი დამავინყდა. (დალევს.) როგორ გამახურა. უხ! ცეცხლი მომიკიდა სწორეთ. –

ივანე.

ეგ ეშხის ალია. ეს ერთიც მიირთვით და მაშინ ნახეთ წამლის ნამდვილი ძალა.

გორჯისპირ.

და.. დამი.. სხი.

ივანე.

ინებეთ.

მაქრიტა.

(ბურანში) ნუ სვამ.. გადაღვარე... დეე მე შემეყვაროს.

გორჯასპირ.

ღმერთმა დამიფაროს შენს სიყვარ.. ულს. რატომ არ უნდა დავ...ლიო? ჩემი ფულით არი ნა.. ნა.. სყიდი... შენით ხომ არა? (დალევს) გამოილია? მაშ ქეთევანს რალა.. დავა... ლე.. ვინო?

ივანე.

მაგაზედ ნუ სწუხართ აქ კიდევ გახლავს.

გორჯასპირ.

რა ნაირათ გამახურა?... უჰხ! ძალიან ეშუში მომიყვანა... ბიჭოდა! ძალიან წამალი ყოფილა... უჰხ! უჰხ! ჰუ! აბა ეხლა ქეთევან უნდა ჩამი...ვარდეს ხელში, როგორ დავ... დავ... დავხრუკო. მაშინვე დათანა... ხმდება, ჩემს შერ... შერთვაზედ.... ი! მოდი ერთი ბანი მითხარ. (მღერის) ქალო ეგ რა შემოგიკრამს, ჰე, ჰე, რერადა მაშო. შუბლი დაგიშვენებია ჰე, ჰე, რერადა მაშო.... რატომ ბანს არ მეუბნები.

ივანე.

მე სიმღერა არ ვიცი, ბატონ[ო]. –

გორჯასპირ.

იმიტომ მიხვალთ რუსეთში, ქართული წესი, ჩვეულობა, სიმღერა და თამაში დაივიწყოთ, და იქა...ურიც ვერა ისწავ-

ლოთრა? შენ ეი! იცი რა გი... თხრა (წამოდგება და დაბარბაცდება.) ეხლა ქეთევან უნდა მყავდეს აქა! ნახე როგორ ჩქარა დათანა... ხმდეს.. შენ არ დალიო, მე ქეთევანს უნდა დავალევი-ინო. (წამონვება კუშეტიკაზედ.)

ივანე.

ამანაც განისვენა ესეც მე დამრჩა (დალევს.) კარგი პეიზაჟი დაუხვდება ქალბატონს. (გავა.)

გორჯასპირ.

მე რა შვილოსა, რვა ასი თუ..მანი ვალი მაქვს, ქეთე... ვანს უნდა დავა...ლევინო, შენ ეს საქმე ხუმ... ხუმ... ხუმ.. ხუუ (დაეძინება და ხვრინვენ რიგ რიგით, ხან მაქრიტა და ხან გორჯისპირ.)

გამოსვლა XVI

ივანე და ქეთევან.

ქეთევან.

(შემოვა და ვერას ამცნევს.) არ იქნა ის შეჩვენებული ვერაგზით ვერ დავითანხმე. მეტი ილაჯი აღარ არის, ხელწერილი უნდა ჩამოვართო ლიზას, რომ ვინიცობაა როდესმე გავმდიდრდეთ ან მე და ან ის, სიმდიდრე შუაზედ გავიყოთ.. (მოისმის ხვრინვა მაქრიტასი.) ეს რა ანბავია?! (მოისმის ხვრინვა გორჯასპირისა.) ეს რაღა არის? დამბადებელო, ულოთნიათ. ივანე! ივანე!

გამოსვლა XVII

იგნივე და ივანე.

ქეთევან.

ეს რა ანბავია?

ივანე.

(სიცილით) არაფერი, ничего... სიყვარულის წამალი... მი...მიიღეს. – და მგონ[ი]ა მომა...ტებული მოუიდათ.. –

ქეთევან.

როგორთუ სიყვარულის წამალი? რას როშამ? გამაგებინე რიგიანათ? რათ მიეც ნება?

ივანე.

ვის ჰკითხეს. კნიაზმა მოიტანეს და ერთათ დალიეს. თუმცა კნიაზი არ ანებებდა, მაგრამ მაქრიტამ ძალათ გამოართო, უთხრა მე დავალევინებ ქეთევანსაო, და თითონკი გაიხლათ, რა არის მე შემეყვაროსო კნიაზმაო და მე შემერთოსო.. საშინელი გარყვნილი დედაკაცი ყოფილა, სამი ქმარი დაუმარხამს და მეოთხეზედ აპირებ[ს] გათხოვებას.

ქეთევან.

რას ყბედობ? შენც მთვრალი ხარ, მგონია? ლიზა სადლა იყო?

ივანე.

ლიზა? (სიცილით გაუშტვენს.) გაფრინდა! წაიყვანეს.

ქეთევან.

როგორთუ წაიყვანეს? ვინ წაიყვანა? სად წაიყვანეს?

ივანე.

ღიას! წაიყვანეს, გაფრინდნენ.

ქეთევან.

(გაჯავრებით) სწორეთ გამაგებინე შე ლოთო შენა?

ივანე.

საიდუმლო გახლავს... ვერ გეტყვით... დავით ტყუბქა-
ლამანიძემ მიბძანა, ჩვენ მივდივართო და ქეთევანს არა უთხ-
რარაო. მაქრიტამ მ[ო]ახერხა... უთხრა წადით ფაეტონითაო
სადაც წაიყვანა ისიც ვიცი, მაგრამ საიდუმლო გახლავს... მიბ-
ძანა არავის უთხრაო რომ ჯვარის საწერათ მივდივართო. მეც
საიდუმლოთ ვინახამ და არავის ვეუბნები.

ქეთევან.

რაო? რა თქვი? (ჩაჯდება.)

ივანე.

ღიას ჯვარის დასაწერათ წავიდნენ, სულ ამის ბრალი
გახლავს, სიყვარულის წამალიც განგებ დალია, რა არის კნია-
ზმა შემირთოსო.

ქეთევან.

ხვალვე მაგისი სული აღარ იყოს ჩემს სახლში! კისრის
კვრით გააგდე აქედან, აღარ დამენახვოს! მე, ეს ქოფაკი ჩემს

ერთგულათ მეგულებოდა და ამას ხედავთ რა საქმე მოუხდენია?

მაქრიტა.

(ბურანში) ვერ მომატყუებ... მე გამოც...დილი ვარ..
სამი ქმარი დამიმარ...ხა..მს (ხვრინამს.)

ივანე.

აი! აი! რეებსა ბოდამს.. ხვალვე შენი სული არ იყოს აქ!
გესმის?! და კარგს ინებებ დღესვე რომ ნაბძანდე.

ქეთევან.

სამი ქმარი დაუმარხავს, და მეოთხეზედ აპირებს გათხოვებას, მოსაკლავი არ არის? რა გარყვნილი დედაკაცი ყოფილა და ის ქალბატონი, მქადაგებელი ქალების თავისუფლობისა, აჰყვია ყმანვილ კაცებს განა? რაც მოუვა, ყმანვილ კაცებისგან იმას თვითო[ნ] შეიტყობს. დაიცადოს ჯერა! აქ მოვიდეს და მე ვაჩვენებ იმას.

გორჯასპირ.

უხ! ხუ, ხუ-უ-უ (ხვრინამს.)

გამოსვლა XVIII

იგინივე, დავით, ლიზა და ვახტანგ.

ივანე.

აი! მობძანდნენ.

ქეთევან.

(გაჯავრებით) ვინ მოგცა ნება, გარეთ გასვლისა ჰა?! მე შენ არ გითხარი, შინიდან კარში ნუ გახვალ მეტქი?. (წავა ლიზასკენ.)

დავით.

(ჩაუდგება შუაში.) დამშვიდდით. არა ფერი ნება თქვენ არცა გქონიათ და არცა გაქვთ ამაზედ უფლობისა. –

ქეთევან.

მაშ ვისა აქვს ნება, თუ არ მე, ჰა?! გადით ეხლავე ჩემის სახლიდან! –

ვახტანგ.

ბატონო ქეთევან, მოითმინეთ პატარას ხანს. ცოტა რამ მინდა მოგახსენოთ, დაბძანდით ეხლავ მოგახსენებთ. –

ქეთევან.

ესეც კარგათ შემოძლიან მოვისმინო რაც სათქმელი გაქვსთ. – (გადავა გორჯისპირის მხრივ და კუშეტკის წინ დადგება.)

ვახტანგ.

როდესაც ამათი განსვენებული მამა ივანე შალვარაძე კვდებოდა, დაებარებინა განსვენებული მამა ჩემი და გარდაეცა ეს ქალაღლები დაბეჭდილი, რომელიც ჩამაბარა მე სიკვდილის დღეს მამა ჩემმა, გარდასაცემათ ელისაბედ ივანოვნასთვის,

როდესაც იგი მცირე წლოვანობიდან გამოვიდოდა, და რადგანაც დღეს, იგი შესრულდა ოც და ერთისა, მე მოვალედ ვრაცხ ჩემს თავს აღვასრულო ანდერძი მამიჩემისა. აჰა! ინებეთ, რა არის, ან რა სწერია ეგ მე არ ვიცი. –

ლიზა.

(წაიკითხამს.) ანდერძის, წერილი...

ქეთევან.

(პუბლიკისკენ) გათავდა! ფუჭად ჩამიარა შრომამ.⁷

ლიზა

ათას რგავს ორმოცდა ცხრასა წელსა, აგვისტოს სამსა დღესა, მე ივანე შალვარაძემ დავსწერე ესე ანდერძის წერილი, სრულის გონებით და უანდერძე ყოველივე მოძრავი და უძრავი. ორი სახლი, მამული, ნივთეული ჩემს ასულს ელისაბედს და აგრეთვე ექვსი ათასი თუმანი, ბანკის ბილეთი, რომელიც მივაბარე ჩემს მეგობარს საცვეთაძეს, რომელთანაც შეუძლიან მოიკითხონ, მხოლო როდესაც მცირე წლოვანობიდან გამოვლენ და იმ ბანკის ბილეთის ჩაბარებაზედ აქვე ანდერძის წერილზედ უწერია ხელი საცვეთაძეს. ღმერთმა მოახმაროს სამშვიდობოთ... (კითხვის დროს ხელიდან მეორე ქალაღი გავარდება ლიზას.)

ქეთევან.

უჰი ჩემს თვალებს (ჩაჯდება კუშეტიკაში სადაც გორჯასპირს სძინავს.)

გორჯასპირ.

(წამოჯდება.) გასჭრა! გასჭრა, სიყვარულის წამალმა,

თვითონ მოიყვანა, დათანახმდი გეთაყვანე ქეთევან. –

ქეთევან.

(მწუხარებით) მე არა მბაბდიარა, და თუ უმზითოთ შემირთამ მე თანახმა ვარ, მთელი საცხოვრებელი ლიზასია. სახლებიც, ნივთიც [ა]ვეჯიც და ფულიც.

გორჯასპირ.

ლიზას დარჩა? (მიიღებს სულელურს სახის მეტყველობას.)

მაქრიტა

(ძალიან ამოიხვრინამს.) ქალბატონმა არ დალიოს.... გადაღვარე... მე შემიყვაროს

გორჯასპირ.

ერთში ხომ ძალიან ხეირი ვპოვე და შენით რასაკურველია, ჩემს ვალებს გადავსწყვეტ. ვაი, ჩემო შვილებო! ვაი ჩემო მამულებო. დაღუპულა...

დავით

ეს რაღა ქალღღია? აბა წაიკითხე? (ანვდის ვახტანგს.)

ვახტანგ.

ვინიცობაა, ქეთევან ტყუპქალამანიძის ასულმა მოინადინოს ოდესმე გათხოვება და აღმოირჩიოს საქრმით კაცი დარბაისელი, პატიოსანი და მამულის პატრონი (ქეთევან ღიმილით ყურს უგდებს, გორჯასპირ ქუდს ჩაიკეცამს და ყელმოღერებით ქეთევანს უყურებს.) მიანდერძებია: ორი ათას ხუთასი

თუმანი, რომელიც არის შეტანილი ბანკში ქეთევანის სახელზე და აგრეთვე ბილეთი იგი აბარია საცვეთაძეს, და მისი ბარათი არის აქვე და აგრეთვე ჩუღურეთის ორეტაჟა სახლები. ვინიცობა[ა] ქეთევანმა არ მოინდომა გათხოვება, მაშინ მხოლო ეძლიოს სარგებელი ხსენებული ფულისა და შემოსავალი ჩუღურეთის სახლისა, სიკვდილამდე, და შემდეგ მისა მიეცეს ჩემს ქალს ლიზას. –

გორჯასპირ.

(ქეთევანს) ჩემზედ დარბაისელი, ბატონო ქეთევან ნუ გინდათ, არას გამოგადგებათ... ამასთან ორ ასი კომლი ყმა მყავს, კარგი თავადი შვილი ვარ, მამულებიც ბლომათა მაქვს და თუ ვალ... ჰზუ... ფუ! რა ჰქვიან ჩემო ბატონო და თვალათაც არა მიჭირსრა მგონია? ჰა? მკერდი დიახ კალოს მიმიგავს, არა გეთაყვა? რას იტყვი ქეთევან?

ქეთევან.

(ღიმილით) გიყვარვარ?

გორჯასპირ.

ისე მიყვარხარ, როგორც მშვიერს ერთი კარგი ჯამი ჩაბუფბუფებული ბოზბაში. არა! მაგას რალა კითხვა უნდა? მაშ რას დავწინივარ და გეხვეწები აქნობამდე, თუ არ მიყვარდე. დათანახმდი გეთაყვანე სულში.

ქეთევან.

კარგი, თანახმა ვარ (მისცემ[ს] ხელს.)

გორჯასპირ.

შენ-კი გენაცვალე სულში დედაკაცო! აბა! ეხლა მენ-

ვივით ქორნილში აი! (ქუდს შეიჩარდახებს.) კარგს ცივს ინ-
დოურზედ, თეთრათ გაცქვლეფილ გოჭზედ, სუკის მწვადებ-
ზედ, თეთრსა და წითელს ღვინოზედ. მერნმუნეთ თუ სიყვარ-
ულის სასმელით ვერ გასიამოვნეთ ეხლა, ქორნილში მხიარუ-
ლათ გაგატარებინებთ დროებას (გავლენ ყველანი ივანესა და
მაქრიტას გარდა.)

ივანე.

(პუბლიკას.)

სიყვარულის სასმელმა,
ამას ბოლო მოუღო;
რა არ რომა გამსდელმა,
რადგან მეტი მიიღო.

ისინი კმაყოფილნი,
დარჩნენ⁸ და აქვთ ბინა;
მაგრამ თქვენ მოწყენილნი,
მიდიხართ, გხედავთ შინა.

ამიტომ გეაჯებით,
შეცდომა მოგვიტეოთ;
და მოტევების ნიშნათ,
სახსოვრათ დაგვიტეოთ. (ტაშს უკ[რ]ამს)

ფარდა დაეშვება.

თ. გიორგი ორბელიანი.